

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl předsedkyní senátu Mgr. Věrou Jachurovou, jako samosoudkyní, ve věci žalobce: Š. P., nar. 30. 8. 1982, bytem [redacted], zastoupený Mgr. Jiřím Svehlou, advokátem, AK se sídlem Praha 3, Blodkova 1476/4, proti žalované: **Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.**, se sídlem Praha 2, Bělehradská 128/222, IČ: 60192852, zastoupené JUDr. Luděkem Chvostou, advokátem, AK se sídlem Praha 1, Na Příkopě 14, o **určení existence smluvního vztahu a uložení povinnosti přijímání vkladů na účet,**

t a k t o :

- I. Zamítá se žaloba, aby soud určil, že smlouva o stavebním spoření číslo [redacted] ze dne [redacted], uzavřená mezi žalobcem a žalovanou je platná a mezi žalobcem a žalovanou existuje smluvní vztah z této smlouvy vyplývající a že žalovaná je povinna umožnit přijímání vkladů na bankovní účet číslo [redacted], v souladu se smlouvou číslo [redacted] uzavřenou mezi žalobcem a žalovanou dne [redacted].
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované na nákladech řízení částku 6534,-Kč, k rukám JUDr. Luděka Chvosty, advokáta, a to ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou, podanou u zdejšího soudu domáhá určení, že smlouva o stavebním spoření, uzavřená mezi žalobcem a žalovanou je platná a že mezi žalobcem a žalovanou existuje smluvní vztah z této smlouvy a žalovaná je povinna umožnit přijímání vkladů na shora označený bankovní účet. Žalobce dále uvedl, že dne [redacted] uzavřel smlouvu o stavebním spoření č. [redacted]. Na základě této smlouvy měl žalobce zřízen

bankovní účet, na nějž jako stavební spoření vkládal peníze. Vklady byly úročeny úrokem ve výši % ročně. V průběhu měsíce května 2015 od žalované obdržel Oznámení o ukončení smlouvy o stavebním spoření, ze dne . Žalovaná žalobci sdělila, že došlo k naspoření cílové částky ve smyslu čl. 1, odst. 1 a 2 Všeobecných obchodních podmínek, přičemž přespoření cílové částky podle čl. 9, odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek není přípustné a žalovaná již dále nesouhlasí s dalším navýšením cílové částky a žádný úvěr již nemůže být na základě smlouvy poskytnut, jelikož cílová částka již byla naspořena a došlo k dosažení účelu smlouvy ve smyslu ustanovení § 603 zákona č. 89/2012 Sb. Žalovaná dále žalobci sdělila, že pokud nejpozději do neobdrží prohlášení, bude zůstatek jeho účtu stavebního spoření zaslán poštovní poukázkou na v dopise uvedenou adresu. Dle dalšího sdělení žalované byl spořicí účet žalobce uzavřen a jakékoliv další vklady na účet stavebního spoření nebude žalovaná přijímat. Protože žalobce s ukončením svého stavebního spoření nesouhlasil, zaslal žalované dopis ze dne 12. 6. 2015, ve kterém tento nesouhlas sdělil, spolu se sdělením o neplatnosti ukončení smlouvy. Na to obdržel odpověď žalované ze dne 25. 6. 2015, ve kterém žalovaná opakuje své argumenty a dále uvádí, že postup pro navýšení cílové částky je závislý na přijetí z její strany. Skutečnost, že žalovaná není povinna akceptovat jakékoliv vklady nad rámec cílové částky, dovozuje z čl. 9 odst. 7 Všeobecných podmínek. V závěru vyslovuje přesvědčení o správnosti svého postupu. V červnu 2015 byl žalobci dále zaslán konečný výpis z účtu stavebního spoření ke dni , ze kterého se podávají pohyby na účtu žalobce od a výplaty peněz z jeho účtu, které mu žalovaná proti jeho vůli zaslala. Postup žalované považuje žalobce za nezákonný a v rozporu s uzavřenou smlouvou o stavebním spoření. Žalobce poukázal na zákonnou úpravu, obsaženou v zákoně č. 86/1993 Sb., konkrétně pak na ustanovení § 5 odst. 9 uvedeného zákona. Dle žalobce cílová částka slouží jako nejvyšší hranice, do jejíž výše lze poskytnout úvěr ze stavebního spoření. Podle § 7 zákona o stavebním spoření, je stavební spořitelna povinna vypracovat Všeobecné obchodní podmínky, které musí schválit Ministerstvo financí. Minimální náležitosti Všeobecných obchodních podmínek jsou stanoveny v § 7 odst. 3 zákona o stavebním spoření. Zde je nutno zdůraznit, že Všeobecné obchodní podmínky musí obsahovat podmínky a postup mj. při ukončování smluv, které jsou tak ponechány výlučně na úpravě ve Všeobecných obchodních podmínkách, tedy na samotné stavební spořitelně. Ukončení žalobcovi předmětné smlouvy žalovaná opřela o čl. 1, odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek a čl. 2 Všeobecných obchodních podmínek, dále o čl. 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek. Podle názoru žalobce je argument žalované, že nesouhlasí s dalším navýšením cílové částky nesprávný, neboť dle Všeobecných obchodních podmínek s tímto dalším navyšování cílové částky nemůže nesouhlasit. Naopak Všeobecné obchodní podmínky výslovně upravují, že v případě přespoření bude žalovaná automaticky považovat za novou cílovou částku takto přespořenu částku zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru. Takto byla sjednána změna cílové částky v průběhu trvání smlouvy, tedy mechanismus změny smlouvy, jak požaduje § 7 odst. 3 písm. a) zákona. Všeobecné obchodní podmínky musí dle zákona obsahovat podmínky a předpoklady pro ukončení smlouvy. Bylo tedy čistě na stavební spořitelně, jak tyto podmínky ukončení smlouvy upraví. Ukončení smlouvy výpovědí je přitom upraveno v čl. 10 Všeobecných obchodních podmínek, když žalovaná může smlouvu vypovědět jen z důvodů uvedených ve Všeobecných obchodních podmínkách. Článek 9 žádný důvod ukončení smlouvy, spočívající v pouhé skutečnosti přespoření a stanovení nové cílové částce, neumožňuje. Pokud žalovaná nepřípustnost přespořování smlouvy nereflektovala v dalších ustanoveních o ukončení smlouvy, nemůže následně tento nedostatek, který si sama do Všeobecných obchodních podmínek dala, zhojovat účelovým postupem v neprospěch

žalobce a jednostranně uplatňovat práva, která dle Všeobecných obchodních podmínek nemá, tj. vyjadřovat nesouhlas s dalším navyšováním cílové částky. Nesprávný je rovněž argument žalované, že žádný úvěr již nemůže být na základě smlouvy poskytnut. Úvěr totiž může být poskytnut v případě, že dojde ke zvýšení cílové částky. Toto zvýšení žalobci sama žalovaná v průběhu platnosti smlouvy nabízela. V takovém případě by úvěr mohl být poskytnut. Argument žalované v tomto směru je tak účelový. Pokud jde o odkaz na ustanovení § 603 občanského zákoníku, je dle názoru žalobce i tento nepřipadný - § 603 stanoví, že práva a povinnosti zaniknou uplynutím doby, na kterou byly omezeny. Žalovaná tak pravděpodobně vychází z předpokladu, že smlouva byla sjednána na dobu určitou, tj. do doby naspoření cílové částky, kdy může zaniknout. Toto její tvrzení, či předpoklad, je však jednoznačně nesprávné, neboť se jednak neopírá o Všeobecné obchodní podmínky, ani jiné výslovné smluvní či zákonné ustanovení, a jednak pokud by smlouva byla na dobu určitou, nebyl by účastník oprávněn smlouvu kdykoliv vypovědět. K přespoření smlouvy navíc docházelo již dávno před [REDAKCE], neboť cílová částka, kterou žalobce původně sjednal, byla [REDAKCE] Kč. Od doby prvního přespoření tak žalovaná po celou dobu akceptovala automatické navyšování cílové částky a nabízela i její zvýšení a poskytnutí úvěru. Pokud však jde o možnost sjednání úvěru ze stavebního spoření, jedná se o právo žalobce, nikoliv povinnost. Z oznámení žalované rovněž nevyplývá, ke kterému dni vlastně měla být smlouva ukončena. Po odeslání dopisu nebyla dodržena ani 3 měsíční výpovědní doba dle čl. 10 odst. 3 Všeobecných obchodních podmínek, jak by standardně měla být dodržena, pokud by smlouva byla vypovídána. Zákon sice stanoví, že doba spoření se ukončuje mj. vyplacením zůstatku účtu stavebního spoření, ale to je v návaznosti na úvěr ze stavebního spoření. Žalovaná tedy zablokovala shora uvedený účet stavebního spoření k žalobci neznámému dni a peníze vyplatila dne [REDAKCE]. Ukončení předmětné smlouvy o stavebním spoření a argumenty žalované toto ukončení podporující jsou navíc v rozporu se sděleními, která žalobce obdržel od zaměstnance žalované [REDAKCE] I. [REDAKCE] V. [REDAKCE], který v e-mailové korespondenci hovoří o tom, že žalovaná automaticky považuje přespořenou částku za novou cílovou částku a o žádné možnosti ukončení smlouvy nehovoří. Toto tak dle názoru žalobce podporuje závěr o účelovosti jednání žalované, která se chtěla zbavit vkladů na stavebním spoření, které musela úročit relativně vysokým úrokem [REDAKCE] % ročně. Na určení existence právního poměru, tj. neplatnosti ukončení smlouvy a jejího trvání, má žalobce naléhavý právní zájem, neboť rozhodnutím budou do budoucna najisto postaveny právní vztahy mezi žalobcem a žalovanou a tedy vzájemná práva a povinnosti a žalovaná bude povinna i nadále přijímat vklady na stavební spoření. Současně bude odstraněna nejistota ohledně toho, zda byla předmětná smlouva ukončena právem, tj. v souladu se zákonem a Všeobecnými obchodními podmínkami, nebo nikoliv.

Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby a argumentovala, že předně je třeba uvést, že na požadovaném určení nemá žalobce naléhavý právní zájem a již z tohoto důvodu by měla být podaná žaloba zamítnuta. Judikatura vyšších soudů je ustálena v závěru, že v případě určovací žaloby jde o rozhodnutí preventivní, které má smysl jen tehdy, pokud může přinést účelnou ochranu práva žalobce před tím, než dojde k porušení práva. Naopak tam, kde již k domnělému porušení práva došlo a jeho reparace lze dosáhnout uložením povinností, nemá určovací rozhodnutí smysl a je třeba se s žalobou domáhat určitého plnění. Žalovaná odkázala na rozhodnutí v obdobných věcech s tím, že závěry v nich obsažené je třeba aplikovat i na projednávanou věc, a to mj. s odkazem na ustanovení § 13 zákona č. 89/2012 Sb. Má-li žalobce za to, jak lze usuzovat z jeho žalobních tvrzení, že k domnělému porušení jeho práv již došlo, bylo na místě, aby se svého nároku domáhal v řízení, zahájeném k žalobě na plnění v rámci něco by soud

otázku existence, či neexistence závazku, založeného smlouvami, řešil jako otázku předběžnou. Celý spor mezi účastníky by tak byl jednoznačně vyřešen. Výsledkem řízení o určovací žalobě by však bylo pouze rozhodnutí, z něhož žádný nárok na plnění nevyplyne a mohlo by být pouze podkladem pro další soudní řízení. Jakkoliv je žalovaná přesvědčena, že by podaná žaloba měla být zamítnuta, již z důvodu nedostatku naléhavého právního zájmu žalobce, z procesní opatrnosti se žalovaná dále vyjádřila i k samotné podstatě celého sporu. V posuzovaném případě došlo k zániku smluvního vztahu podle ustanovení § 603 občanského zákoníku, tj. uplynutím doby. Doba trvání práv a povinností může být určena pevně stanovenou délkou, nebo může být určena v návaznosti na určitou skutečnost, jež v budoucnu nastane, což potvrzuje i odborná literatura. Dočasnost závazku mezi žalobcem a žalovanou ze smlouvy a jeho zánik naplněním účelu smlouvy jasně vyplývá z jeho samotné podstaty a účelu, pro který byl založen, jak tyto jsou obsaženy v zákoně o stavebním spoření a byly vyjádřeny mj. v článku 1 odst. 1 a 2 Všeobecných obchodních podmínek, podle kterých je smlouva uzavřena na určitou cílovou částku. Smlouva tak je uzavřena na dobu určitou do okamžiku naspoření cílové částky a splněním tohoto cíle stavební spoření na základě smlouvy končí. Tento závěr byl již opakovaně potvrzen rozhodovací praxí prvostupňových i odvolacích soudů. Z uvedených důvodů je na místě uzavřít, že smlouva byla smlouvou na dobu určitou, vymezenou okamžikem dosažení sjednané cílové částky. Žalovaná dále uvedla, že ustanovením čl. 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek má sloužit především k zastřešení situace, která by nastat neměla, ale nastat může, tj. situace, kdy k nepřípustnému přespoření dojde jinak, než konáním účastníka stavebního například v důsledku připsání úroků nebo státní podpory, když předtím cílová částka samotnými vklady účastníka překročena nebyla. Smyslem tohoto ustanovení je tedy zejména zjednodušení administrace částek, o které je v těchto situacích, typicky v malém rozsahu, cílová částka překročena. Bez něj by bylo nutné s přebytkem nad cílovou částku nakládat jinak, než s cílovou částkou samotnou. To by vyžadovalo individualizované zásahy v každém přespořené případě, což by při vysokém počtu účastníků bylo velmi obtížné organizačně zajistit. Pokud je článek 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek žalovanou aplikován na případy klientů, kteří pokračují ve spoření i po dosažení cílové částky, tj. bez jejího navýšení dle článku 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek, děje se tak výlučně se souhlasem žalované, která jej uděluje jen v těch případech, kdyby souhlasila s eventuálním postupem dle článku 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek. Je tedy zřejmé, že navýšení cílové částky nemůže být vnímáno jako právo, nebo dokonce nárok žalobce, když se naopak jedná o právo žalované. Žalovaná je oprávněna, nikoli však povinna, cílovou částku o přespořené prostředky navýšit. To ostatně odpovídá jednomu ze základních principů smluvního práva, podle kterého ke změně smlouvy může dojít jedině se souhlasem všech smluvních stran. Lze proto uzavřít, že nutným předpokladem pro navýšení cílové částky je souhlas žalované, bez kteréhož by se jednalo o situaci obdobnou nepovolenému debetu účtu, jak je známa a řešena ve standardní bankovní dokumentaci. Skutečnost, že smlouva situaci nepovoleného debetu předvídá a spojuje s ní určité následky (sankce) přitom ničeho nemění na tom, že se ze strany majitele účtu nejedná o využití jeho práva, nýbrž porušení smlouvy. Ustanovení článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek toto jen potvrzuje výslovným ujednáním, že přespořování cílové částky není přípustné. Není přípustné, aby účastník jednostranně překračoval sjednaný rámec smlouvy o stavebním spoření vymezený její cílovou částkou, jejíž výši si při uzavírání smlouvy žalobce sám stanovil. Pokud žalobce následně pojal úmysl spořit více, než bylo původně sjednáno, měl o to v souladu s článkem 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek žalovanou písemně požádat. Žalovaná by pak po zvážení všech souvislostí, včetně regulatorních a

provedení kalkulací udržitelnosti navýšení své úrokové expozice mohla navýšení cílové částky povolit. Skutečnost nicméně byla odlišná. Žalobce si při sjednání smlouvy zvolil cílovou částku ve výši [REDAKCE] Kč a dne [REDAKCE] požádal o zvýšení cílové částky na [REDAKCE] Kč, čemuž bylo žalovanou vyhověno. Následně žalobce nevyvinul žádné úsilí k tomu, aby pakliže se rozhodl, že bude spořit více, své právní postavení ve vztahu založeném smlouvou utvrdil výslovnou dohodou se žalovanou na změně smlouvy a zvýšení cílové částky adekvátně ke svým představám a případným potřebám v souladu s článkem 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek. Namísto toho se pouze spoléhal na to, že postačí ad libitum posílat na účet stavebního spoření peníze, které chtěl výhodně zhodnotit. Celkově tak, jak vyplývá z konečného výpisu z účtu ke smlouvě, naspořil žalobce včetně úroků a státní podpory částku ve výši [REDAKCE] Kč. Aniž by ohledně svého záměru naspořit částku daleko vyšší, než byla původně sjednaná cílová částka, komunikoval s žalovanou, posílal žalobce na účet stavebního spoření další a další prostředky a přestože cílové částky dosáhl již v minulosti, spořil pak, resp. mu bylo umožněno spořit, ještě několik let. Žalovaná tedy v případě žalobce v minulosti několikrát umožnila aplikaci mechanismu v článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek, avšak činila tak vždy ze své vůle. Úspora nákladů spočívala mimo jiné v tom, že zatímco při aplikaci mechanismu článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek byla úhrada za navýšení cílové částky účtována zpětně a jen ve skutečně realizované výši, v případě postupu dle článku 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek by žalobce musel navýšení cílové částky odhadovat a zaplatit dopředu s rizikem, že zvolené cílové částky nedosáhne. Jakkoliv častý postup žalované, resp. její souhlas s postupem dle článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek, však nemohl založit legitimní očekávání nebo dobrou víru žalobce v to, že žalovaná bude jeho vklady přijímat donekonečna. Skutečnost, že dle zmíněného ustanovení může žalovaná přespořenou částku považovat za novou cílovou částku, neznamená, že k tomu musí dojít, nebo že na to má žalobce nárok. Žalobce totiž přehlíží, že aby k aplikaci tohoto mechanismu mohlo dojít, je zapotřebí souhlasu žalované vyjádřeného implicitně právě realizací popisovaného mechanismu. Důsledkem opačné interpretace by byl nesmyslný a protiprávní následek, tedy, že všechny smlouvy uzavřené mezi žalovanou a jejími klienty by vlastně žádnou cílovou částku defacto neměly. Navíc by se tím také vyprazdňovalo ustanovení článku 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek, neboť proč by kdy účastník dával písemnou žádost o navýšení cílové částky podle tohoto ustanovení, když by jednoduše mohl na účet poslat odpovídající částku a žalované by nezbývalo, než cílovou částku navýšit automaticky. Takový závěr zjevně není udržitelný a je nesmyslný nejen z hlediska právního, ale i obecné logiky. Jakékoliv spoření nad rámec sjednané cílové částky a jakékoliv její zvyšování se z povahy věci může dít jen se souhlasem žalované. Jeden ani více souhlasů žalované s předchozími zvýšeními cílové částky a umožněním dalšího spoření nezakládají nárok ani žádné jiné oprávnění žalobce na byť jediný další budoucí souhlas žalované. Naopak žalovaná má vždy plnou diskreci při překročení poslední sjednané cílové částky její další navýšení nepovolit. V neposlední řadě konsenzuální charakter článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek potvrzuje i skutečnost, že účastník má také právo s automatickým navýšením cílové částky dodatečně nesouhlasit. Z ustanovení článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek plyne, že je to žalobce, kdo dává souhlas s tím, že žalovaná může postupovat určitým způsobem, kterým s minimální administrativou zajistí další správu přespořené částky, tedy že může přespořenou částku automaticky považovat za novou cílovou částku, a kdo bere na vědomí, že žalovaná si za navýšení cílové částky strhne příslušnou úhradu. Kdyby se mělo jednat nikoliv o právo, nýbrž o povinnost žalované, jak se snaží tvrdit žalobce, bylo by jistě ujednání Všeobecných obchodních podmínek o souhlasu žalobce s tím, že

žalovaná bude plnit své povinnosti, nadbytečné. Jelikož by žalovaná byla v důsledku případného dodatečného nesouhlasu žalobce zbavena možnosti účtovat úhradu za zvýšení cílové částky a přespóřenou částku efektivně spravovat, je takový nesouhlas spojen s výpovědním právem na straně žalované. I zde je zdůrazněn princip, že žalovaná nemůže být nucena pasivně přijímat důsledky přespóření a v jím neaprobovaném a administrativně zatěžujícím spořicím vztahu dále nucené setrvávat. Žalobce tedy prostřednictvím článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek, dává svůj souhlas s tím, aby žalovaná popsáním způsobem postupovala, pokud to žalovaná uzná za vhodné. Žalobce se tedy dopouští hrubé dezinterpretace ustanovení článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek. I kdyby závěr, ke kterému žalobce dospěl, mohl z korektního použití jakékoliv výkladové metody plynout, jakože tomu tak není, jedná se o závěr absurdní, tedy nepřipustný, neboť podle něj by žalobce dle své libovůle mohl naspořit třeba i několik miliard korun. Smlouva by mohla být ze strany účastníka jednostranně prodlužována do nekonečna opakovaným zasíláním dalších a dalších prostředků a tím dle názoru žalobce automatickým navyšováním cílové částky i přes nesouhlas žalované. Znamenalo by to také nemyslitelnou možnost účastníka spořit na účtu stavebního spoření neomezeně vysoké částky. Taková situace nesmí nastat nejen pro její ekonomickou nesmyslnost, ale i z hlediska regulativního. Banka nesmí vstupovat do transakcí, které jí neumožní řídit jejich ekonomický výsledek a rizika s tím spojená, především limitovat rozsah z nich případně vzešlé ztráty. Úrokové výnosy, kterých banka dosahuje, by z logiky věci měly být dlouhodobě vyšší než úrokové náklady, které vynaloží; jen tak může být zabezpečena její finanční stabilita a schopnost dostát závazkům spočívajícím primárně v povinnosti vyplatit vklady svých klientů. Nemůže být proto připuštěna argumentace žalobce, že ustanovení článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek, mu umožňuje spořit libovolnou částku po libovolně dlouhou dobu. Pokud by bylo nekonečné a neomezené spoření prostřednictvím žalobce prosazované interpretace ustanovení článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek umožněno, pak by žalovaná logicky své úrokové riziko nebyla schopna odhadnout, protože by neměla kontrolu nad tím, kolik žalobce naspoří a jak dlouho ve spořicím vztahu setrvá. Nemohla by tedy takové riziko podstoupit, a proto ani uzavřít smlouvu. Žalovaná dále podotkla, že ke stejnému závěru vede i obecná logika a jednoduchá úvaha dosažitelná rozumem průměrného člověka, tedy že po žalované nemůže být spravedlivě požadováno, aby se smluvně zavázala garantovat úrokovou sazbu nejen na neomezeně dlouhou dobu, ale i na neomezeně vysoké částky. Žalobci bylo umožněno spořit mnohem déle, než je obvyklá délka cyklu stavebního spoření a naspořit podstatně vyšší, než původně sjednanou částku. V takové situaci však již nárok žalobce na další pokračování spoření není dán, byť žalovaná mu to dobrovolně umožnit může. Usoudí-li však, že to z hlediska řízení jejich úrokových rizik a případných dalších důvodů již nadále není udržitelné, musí mít právo, mj. i v zájmu zachování její finanční stability, další spoření za daných podmínek neumožnit. Cíle spoření vyjádřeného jeho cílovou částkou ostatně již bylo dávno dosaženo, není proto důvodu, aby se žalobce cítil na svých právech jakkoliv dotčen.

Na základě provedeného dokazování má soud za prokázáno, že žalobce uzavřel se žalovanou dne [REDAKCE] smlouvu o stavebním spoření č. [REDAKCE] na cílovou částku [REDAKCE] Kč, nedílnou součástí smlouvy o stavebním spoření byly i Všeobecné obchodní podmínky stavebního spoření schválené rozhodnutím Ministerstva financí ze dne 26. 10. 1995, včetně Dodatku schváleného rozhodnutím Ministerstva financí ze dne 29. 4. 1997, dle čl. 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek na písemnou žádost účastníka může stavební spořitelna zvýšit cílovou částku stavebního spoření, úhradu ve výši [REDAKCE] % z částky o kterou byla cílová částka zvýšena, účtuje stavební spořitelna k tíži

účastníka, datum uzavření smlouvy se nezmění, parametry ohodnocení se vypočítá znovu, dle odstavce 7 uvedeného článku se přespořením cílové částky rozumí stav, kdy zůstatek na účtu účastníka je vyšší, než sjednaná cílová částka, přespořování cílové částky není přípustné, v takovém případě účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenou částku, zaokrouhleno na celé tisíce Kč nahoru, stavební spořitelna považuje automaticky za novou cílovou částku a rozdíl úhrady, vzniklý navýšením cílové částky, stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka, pokud účastník dodatečně vyjádří nesouhlas s tímto postupem, má stavební spořitelna právo smlouvu vypovědět, dopisem ze dne 15. 5. 2015 žalovaná oznámila žalobci ukončení smlouvy o stavebním spoření, s tím, že na předmětné smlouvě bylo ke dni [redacted] evidováno překročení cílové částky, přičemž protože došlo k naspoření cílové částky a přespoření cílové částky není přípustné a zároveň žalovaná nesouhlasí s dalším navýšením cílové částky a žádný úvér již nemůže být na základě smlouvy poskytnut, jelikož částka již byla naspořena, došlo k dosažení účelu smlouvy ve smyslu ustanovení § 603 zákona č. 89/2012 Sb., dopisem ze dne 12. 6. 2015 oznámil žalobce žalované, že její oznámení považuje za neplatné, neboť dopis, který mu byl doručen neobsahuje žádný z výpovědních důvodů, které společně sjednali v uvedené smlouvě a obchodních podmínkách, či by vyplýval ze zákona o stavebním spoření, na který smlouva odkazuje, na dopis žalobce reagovala žalovaná dalším dopisem ze dne 25. 6. 2015 s tím, že postup pro navýšení cílové částky podle čl. 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek je závislý na přijetí ze strany žalované a žalovaná tedy není povinna akceptovat jakékoliv vklady na účet stavebního spoření po dosažení cílové částky, článek 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek je třeba vykládat jako smluvní zastřešení situace pro případ, kdy k nepřipustnému přespoření fakticky dojde, nejedná se však o možnost účastníka jednostranně a neomezeně navyšovat sjednanou cílovou částku, což by bylo v rozporu s článkem 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek a ustanovení článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek o tom, že přespoření není přípustné, obdobné stanovisko žalovaná vyjádřila v dalším svém dopise ze dne 17. 9. 2015, žalovaný výzvou ze dne 29. 10. 2015 upozornil žalovanou, že pokud nedojde k obnovení účtu stavebního spoření, bude se svého nároku domáhat soudní cestou, v e-mailové komunikaci ze dne 23. 10. 2008 I. [redacted] V [redacted] sdělil žalobci, že dle Všeobecných obchodních podmínek, které jsou nedílnou součástí návrhu na uzavření smlouvy o stavebním spoření, je přespoření cílové částky nepřipustné, pokud by žalobce na účtu mimořádně přespořil cílovou částku, a to z důvodu připsání platby, úroků státních podpor a úrokového bonusu, bude mi při vyplacení naspořené částky na základě pozdější výpovědi cílová částka automaticky navýšena na celé tisíce nad vyplacený zůstatek, účtován bude pouze poplatek za navýšení cílové částky ve výši 1% z rozdílu o který se cílová částka navýšila.

Výše uvedené skutečnosti soud zjistil z návrhu na uzavření smlouvy o stavebním spoření ze dne [redacted] Všeobecných obchodních podmínek stavební spořitelny Komerční banky, oznámení o ukončení smlouvy o stavebním spoření ze dne 15. 5. 2015, sdělení žalobce ze dne 12. 6. 2015, korespondence žalované ze dne 25. 6. 2015, 17. 9. 2015 a 18. 11. 2015, námitky neplatnosti ukončení smlouvy o stavebním spoření, adresované žalobcem žalované ze dne 29. 10. 2015 a e-mailové komunikace ze dne 23. 10. 2008.

Po zhodnocení zjištěných skutečností soud dospěl k následujícímu závěru o skutkovém stavu věci:

Žalobce uzavřel se žalovanou dne [redacted] smlouvu o stavebním spoření s cílovou částkou [redacted] Kč, dopisem ze dne 15. 5. 2015 oznámila žalovaná žalobci ukončení smlouvy o stavebním spoření s ohledem na dosažení cílové částky, resp. jejího překročení s tím, že žalovaná nesouhlasí, aby cílová částka byla navýšena, přičemž žádný úvěr již nemůže být na základě smlouvy poskytnut, jelikož bylo dosaženo účelu smlouvy ve smyslu ustanovení § 603 občanského zákoníku.

Podle § 1 zákona č. 96/1993 Sb., je stavební spoření je účelové spoření spočívající v přijímání vkladů od účastníků stavebního spoření, v poskytování úvěrů účastníkům stavebního spoření, v poskytování příspěvku fyzickým osobám, (dále jen státní podpora) účastníkům stavebního spoření.

Podle § 5 odst. 1 zákona č. 96/1993 Sb., osoba, která uzavře se stavební spořitelnou smlouvu o stavebním spoření, se stává účastníkem. Účastník se ve smlouvě zejména zaváže ukládat u stavební spořitelny vklady ve smluvené výši. Podle odst. 10 téhož zákonného ustanovení doba spoření začíná dnem uzavření smlouvy a končí dnem uzavření smlouvy o úvěru ze stavebního spoření, nejdříve však uplynutím čekací doby podle odstavce 4, nebo vyplacením zůstatku účtu stavebního spoření účastníka, nejpozději však dnem ukončení smlouvy, nebo zánikem právnické osoby jako účastníka. Podle odst. 9 téhož zákonného ustanovení cílová částka se rovná součtu vkladů, státní podpory, úvěru ze stavebního spoření a úroků z vkladů a státní podpory, po odečtení daně z příjmů z těchto úroků. Uspořená částka se rovná součtu vkladů, úroků z vkladů a úroků z připsaných záloh státní podpory, snížená o daň z příjmů z těchto úroků a o úhrady účtované stavební spořitelnou. Uspořenou částku nelze v době spoření převést na jinou osobu, lze ji však použít k zajištění pohledávek poskytovatele stavebního spoření z úvěru, který poskytovatel stavebního spoření poskytl podle odstavce 2 nebo 5. Podle odstavce 2 téhož zákonného ustanovení má účastník právo na poskytnutí úvěru ze stavebního spoření na financování bytových potřeb po splnění podmínek tohoto zákona, stanovených stavební spořitelnou ve Všeobecných obchodních podmínkách, zejména po splnění předpokladů zajištění jeho návratnosti. Podle odst. 4 téhož zákonného ustanovení, délka čekací doby na poskytnutí peněžních prostředků z úvěru ze stavebního spoření nesmí být kratší než je 24 měsíců od počátku doby spoření a závisí na podmínkách stanovených stavební spořitelnou ve Všeobecných obchodních podmínkách. Podle odst. 5 téhož zákonného ustanovení stavební spořitelna může poskytnout účastníkovi úvěr do výše cílové částky, který slouží k úhradě nákladů na řešení bytových potřeb i v případě, kdy účastník nemá ještě nárok na poskytnutí úvěru ze stavebního spoření.

Podle § 7 odst. 1 zákona č. 96/1993 Sb., stavební spořitelna je povinna vypracovat Všeobecné obchodní podmínky. Všeobecné obchodní podmínky podléhají schválení Ministerstvem financí. Podle odst. 3 téhož zákonného ustanovení, Všeobecné obchodní podmínky musí obsahovat nejméně tyto údaje: a) podmínky uzavírání smluv a postup stavební spořitelny při jejich uzavírání, změnách a ukončování, za b) podmínky a předpoklady pro získání úvěru ze stavebního spoření, za c) podmínky uzavírání smluv o úvěru ze stavebního spoření a postup stavební spořitelny při jejich uzavírání, změnách a ukončování a za d) postup při zániku stavební spořitelny nebo při odnětí bankovní licence.

Podle § 603 zák. č. 89/2012 Sb. práva a povinnosti zaniknou uplynutím doby, na kterou byly omezeny.

Po zhodnocení zjištěného skutkového stavu věci a s poukazem na citovaná zákonná ustanovení soud dospěl k závěru, že požadavek žalobce na určení existence smluvního vztahu, jakož i požadavek na uložení povinnosti žalované přijímat vklady na označený účet, nemá oporu ani ve smlouvě o stavebním spoření, kterou účastníci uzavřeli dne [REDAKCE] ani nelze povinnost, formulovanou shora ve výroku, dovodit ze zákona o stavebním spoření. Žalobce se domáhá jednak určení existence právního vztahu, jednak návrh výroku soudního rozhodnutí formuloval jako povinnost žalované umožnit žalobci přijímání vkladů na bankovní účet. Žaloba na určení existence či neexistence právního vztahu nebo práva je na místě pouze tehdy, pokud je rozhodnutí o takovém určení způsobilé odstranit nejistotu, zda konkrétní vztah nebo právo existují či nikoliv. Dle právní teorie a ustálené výkladové praxe žaloba na určení nemůže předcházet, resp. není možný ani její souběh se žalobou na plnění. I případný požadavek na určení existence smlouvy o stavebním spoření nemůže mít žádné právní účinky, neboť žalovanou stranu by rozhodnutí o takovém určení nezavazovalo k plnění konkrétních povinností, resp. pro žalobce by z pouhého určení existence smluvního vztahu nevyplýval nárok na dodržení konkrétních práv, neboť žalovaná žalobci již oznámila, že předmětná smlouva o stavebním spoření skončila dosažením cílové částky. Smyslem určovací žaloby je poskytnutí ochrany právního postavení žalobce dříve, než dojde k tvrzenému porušení právního vztahu nebo práv z něj vyplývajících. Výrok, kterým by bylo rozhodnuto o existenci předmětného smluvního vztahu, by za situace, kdy žalovaná strana žalobci oznámila ukončení smluvního vztahu a s tím spojenou faktickou nemožnost přijímat další vklady na původní účet ze stavebního spoření, nevedl k odstranění stavu nejistoty žalobce. V konkrétním případě by tedy rozhodnutí o určení existence, resp. pokračování smlouvy o stavebním spoření, nemohlo fakticky nic měnit na skutečnosti, že spořicí účet založený předmětnou smlouvou je uzavřen a nelze na něj přijímat jakékoliv vklady klienta, tedy žalobce. Rovněž tak by nebyla zodpovězena otázka, za jakých konkrétních podmínek má smlouva o stavebním spoření dále pokračovat, když byla dosažena cílová částka a smluvní strany se na navýšení cílové částky nedohodly. Jinými slovy určení, že smlouva o stavebním spoření nadále trvá, by nevedlo k odstranění sporných otázek, tedy sporu mezi účastníky. V daném případě je požadavek na určení, resp. naléhavý právní zájem na požadovaném určení vyloučen již tím, že žalobce se současně domáhá povinnosti vymezené tak, že žalovaná má žalobci umožnit přijímání vkladů na bankovní účet.

K žalobě na plnění soud uvádí:

Žalobce namítá, že předmětná smlouva mohla být ukončena pouze způsobem předvídaným ve všeobecných obchodních podmínkách, avšak způsob, jakým byla smlouva o stavebním spoření uzavřená mezi účastníky ukončena, není ve všeobecných obchodních podmínkách žalované upraven. Dle názoru žalobce nemůže obstát argumentace žalované, opírající se o ustanovení § 603 občanského zákoníku, podle něhož smluvní vztah mezi účastníky zanikl uplynutím doby, na kterou byl omezen, tedy dosažením cílové částky, když dle názoru žalobce takový výklad nevychází ze všeobecných obchodních podmínek s tím, že zároveň, pokud by smlouva byla uzavřena na dobu určitou, nebyl by účastník oprávněn smlouvu kdykoliv vypovědět. Námitku žalobce soud hodnotí jako neopodstatněnou, neboť smlouva o stavebním spoření představuje specifický smluvní vztah, jehož základní rámec je upraven zákonem č. 96/1993 Sb. o stavebním spoření. Tento zákon již ve svém ustanovení § 1 definuje stavební spoření jako účelové spoření, které spočívá v přijímání vkladů od účastníků, dále v poskytování úvěru a v poskytování státní podpory účastníkům stavebního spoření. Ve

smyslu § 5 odst. 10 zákona č. 96/1993 Sb. je doba spoření, tedy doba trvání smluvního vztahu založeného smlouvou o stavebním spoření definována tak, že tato začíná dnem uzavření smlouvy a končí dnem uzavření smlouvy o úvěru ze stavebního spoření, nebo vyplacením zůstatku účtu stavebního spoření, nejpozději však dnem ukončení smlouvy, nebo zánikem právnické osoby účastníka. Účelem smlouvy o stavebním spoření ve smyslu § 5 odst. 2 zákona č. 96/1993 Sb. je právo účastníka na poskytnutí úvěru ze stavebního spoření na financování jeho bytových potřeb, a to poté, kdy účastník splní podmínky uvedeného zákona a podmínky stanovené stavební spořitelnou ve všeobecných obchodních podmínkách. Podle § 5 odst. 5 zákona č. 93/1996 Sb. pak stavební spořitelna může účastníkovi poskytnout do výše cílové částky úvěr, který slouží k úhradě nákladů na řešení jeho bytových potřeb. Cílová částka je ve smyslu ustanovení § 5 odst. 9 zákona č. 93/1996 Sb. vymezena tak, že se rovná součtu vkladů, státní podpory, úvěru ze stavebního spoření a úroků z vkladů a státní podpory, po odečtení daně z příjmu z těchto úroků. Účelem smlouvy o stavebním spoření je tedy dosažení cílové částky, o jejíž výši se strany při uzavírání smlouvy o stavebním spoření dohodnou. Dosažení cílové částky představuje dosažení účelu, pro který je smlouva o stavebním spoření uzavřena. V této souvislosti není rozhodné, jakým způsobem dojde k dosažení cílové částky, tedy, zda je tato dosažena tím, že klient plní své povinnosti a na spořicí účet pravidelně, ve stanovených intervalech, ukládá vklad odpovídající určitému rozsahu sjednané cílové částky, a zároveň dochází k připisování úroků z vkladů a státní podpory, či zda je cílová částka dosažena tím, že spořitelna poskytne klientovi úvěr ze stavebního spoření do výše sjednané cílové částky. Článek 10 všeobecných obchodních podmínek, které tvořily nedílnou součást předmětné smlouvy o stavebním spoření, upravuje pouze ukončení smluvního vztahu na základě výpovědi. Znění článku 10 všeobecných obchodních podmínek však nevylučuje, že k ukončení smluvního vztahu může ve smyslu ustanovení § 603 zákona č. 89/2012 Sb. dojít též na základě právní skutečnosti, a sice uplynutím doby, na kterou byly práva a povinnosti z předmětné smlouvy omezeny. Jak soud rozvedl výše, smlouva o stavebním spoření vymezuje prostřednictvím cílové částky, resp. jejího dosažení, dobu, po kterou tento smluvní vztah trvá, resp. může trvat. Na tom nemůže nic změnit ani skutečnost, že žalovaná prostřednictvím mechanismu, zakotveného v ustanovení čl. 9 odst. 7 všeobecných obchodních podmínek, umožnila žalobci poté, když bylo dosaženo cílové částky stanovené ve smlouvě ze dne [REDAKCE], ukládání dalších peněžních prostředků na jeho spořicí účet. Dosáhne-li klient cílové částky, přičemž není podstatné, zda jí dosáhne tím, že využije možnosti získat úvěr ze stavebního spoření (klient má právo nikoliv povinnost rozhodnout se, zda v určité fázi trvání smluvního vztahu založeného smlouvou o stavebním spoření a za splnění podmínek vyplývajících z této smlouvy požádá o poskytnutí úvěru na financování svých bytových potřeb či nikoliv), či jí sám naspoří, nevzniká klientovi nárok na zvýšení cílové částky, tedy změnu smlouvy o stavebním spoření. Dle článku 9 odst. 1 všeobecných obchodních podmínek je zvýšení cílové částky podmíněno jejím odsouhlasením stavební spořitelnou, neboť stavební spořitelna může, nikoliv musí, na písemnou žádost účastníka cílovou částku zvýšit, a to za předpokladu, že je plně zaplacená úhrada za uzavření smlouvy. Všeobecné obchodní podmínky ve svém článku 9 odst. 7 výslovně stanoví, že přespořování cílové částky je nepřipustné. Pouze pro případ, že k takovému přespořování výjimečně dojde, například tím, že jsou na účet stavebního spoření připsány úroky z vkladů a státní podpora, je v uvedeném ustanovení Všeobecných obchodních podmínek upraveno „technické“ řešení této situace, neboť je třeba takovouto mimořádně nastalou situaci zasadit do příslušného právního rámce tak, aby s částkou, která přesahuje sjednanou cílovou částku, bylo možno nakládat ve smyslu uzavřené smlouvy o stavebním spoření. Ze smlouvy o stavebním spoření, kterou účastníci uzavřeli, jakož i ze

všeobecných obchodních podmínek nevyplývá právo (nárok) klienta pokračovat v režimu uzavřené smlouvy o stavebním spoření i poté, kdy je cílová částka sjednaná ve smlouvě dosažena. Naopak, jak soud rozvedl výše, z článku 9 odst. 1 všeobecných obchodních podmínek jednoznačně vyplývá právo spořitelny rozhodnout o tom, zda na písemnou žádost účastníka zvýší cílovou částku stavebního spoření či nikoliv. Stavební spořitelna tedy nemá povinnost vyhovět případnému požadavku klienta na zvýšení cílové částky. V posuzovaném případě však žalobce podle čl. 9 odst. 1 všeobecných obchodních podmínek nepostupoval. Soud opětovně zdůrazňuje, že stanovení cílové částky (čl. 2 všeobecných obchodních podmínek), tedy její zcela konkrétní vymezení, představuje podstatnou náležitost smlouvy o stavebním spoření, a je tak odrazem shodně projevené vůle obou smluvních stran, tj. klienta a stavební spořitelny, uzavřít za takto konkrétně definovaných podmínek smlouvu o stavebním spoření. Bez určení cílové částky nelze smlouvu o stavebním spoření uzavřít, neboť účelem smlouvy o stavebním spoření je zajištění konkrétně sjednaných peněžních prostředků na financování bytových potřeb účastníka (§ 5 odst. 2 zákona č. 96/1993 Sb.). Postup žalované v intencích ustanovení článku 9 odst. 7 všeobecných obchodních podmínek nelze vykládat způsobem, naznačeným žalobcem, neboť by zcela pozbyla na významu úprava obsažená v článku 9 odst. 1 všeobecných obchodních podmínek a nastala by v podstatě absurdní situace, kdy by smluvní vztah trval pouze v závislosti na vůli klienta, když stavební spořitelna by s ohledem na znění článku 10 všeobecných obchodních podmínek neměla možnost takovou smlouvu ukončit výpovědí. Klient by se tak „záměrným“ přespořováním cílové částky vyhnul povinnosti uhradit poplatek za navýšení cílové částky dle ustanovení § 9 odst. 1 všeobecných obchodních podmínek, neboť by hradil pouze stávající minimální rozdíl mezi cílovou částkou a částkou, která jí (resp. aktuálně nasporenou částku), přesahuje. Ze všech výše opsaných důvodů soud proto žalobu zamítl s tím, že jako nadbytečné neprováděl žalobcem navržené důkazy, tj. účastnický výslech žalobce, jakož i výslech svědka L. V. a výpisy z účtu klienta, neboť provedení těchto důkazů by nic nezměnilo na výše popsanych závěrech, které vychází z výkladů zákona a smluvních ujednání obsažených ve všeobecných obchodních podmínkách tvořících nedílnou součást předmětné smlouvy o stavebním spoření.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalované, která byla ve věci úspěšná, vznikly náklady řízení, které spočívají v odměně advokáta ve výši 1500,-Kč za jeden úkon právní pomoci, podle § 9 odst. 1 a § 7 vyhlášky 177/1996 Sb., v rozsahu 3 úkonů právní pomoci (převzetí a příprava zastoupení, 1x písemné podání soudu, 1x účast u jednání), spolu s paušální náhradou hotových výloh po 300,-kč za tři výše specifikované úkony právní pomoci podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., zvýšené o 21% DPH, celkem tedy 6534,-Kč, které je žalobce povinen zaplatit k rukám právního zástupce žalované, a to ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Městskému soudu v Praze, prostřednictvím soudu zdejšího.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí, nebo soudní exekuci.

V Praze dne 22. března 2017

Mgr. Věra Jachurová, v.r.
předsedkyně senátu